

Pamięć o naszej historii i jej bohaterach

17-04-2026

Fot. UM Dzierżoniów

W tym tygodniu obchodziliśmy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej (13 kwietnia), 86. rocznicę drugiej deportacji na Sybir (14 kwietnia), Dzień Kombatanta i oraz Dzień Dymy z Munduru (15 kwietnia).

Hołd ofiarom Zbrodni Katyńskiej oraz drugiej masowej wywózki Polaków w głąb ZSRR oddano na Skwerze Solidarności. Symboliczną wiązkę kwiatów przy Pomniku Pamięci Losów Ojczyzny złożyli Dorota Pieszczych i Radosław Michałek (zastępcy burmistrza Dzierżoniowa), Henryk Smolny (dyrektor Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa) oraz Mariusz Furgała (komendant Straży Miejskiej Dzierżoniowa). Tego samego dnia w Szkole Podstawowej nr 5 odbyła się uroczystość z okazji Dnia Kombatanta. W ten sposób uczczono rodaków, którzy w najtrudniejszych momentach historii stanęli do walki o wolność Polski, ponosząc ofiarę odwagi, poświęcenia i niezłomności.

Kombatanci i zaproszeni goście obejrzeni program artystyczny w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 i podopieczni Przedszkola Publicznego nr 3

W nocy z 12 na 13 kwietnia 1940 r. rozpoczęła się kolejna deportacja Polaków na Wschód. Była to druga z czterech głównych zsyłek organizowanych przez radzieckie NKWD. Decyzję o wywózce Stalin podjął 2 marca 1940 r. Można ją więc było lepiej przygotować logistycznie. Wymierzona była głównie w rodziny jeńców wojennych Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa oraz więźniów politycznych osadzonych w więzieniach zachodniej Ukrainy i Białorusi.

Druga deportacja objęła także urzędników państwowych, służbę więzienną, żołnierzy, policjantów, nauczycieli, działaczy politycznych i społecznych, przedstawicieli ziemiaństwa, kupców, przemysłowców i bankierów. Enkawudziści wsadzali polski „niebezpieczny element” do bydłych wagonów zestawionych w długie składy. W każdym ze składów mieściło się od 1000 do 1500 osób. W mrozie, o głodzie ta karawana wagonów jechała tygodniami przez bezludne pustkowia, coraz dalej od cywilizacji, coraz dalej od nadziei. Na miejscu zsyłki czekała ich niewolnicza praca, choroby i głód. Polacy pracowali w kopalniach, kołchozach i przy wyrębie lasów.

Według NKWD 80% wywiezionych w drugiej deportacji stanowiły kobiety i dzieci. Druga deportacja z kwietnia 1940 r. była elementem radzieckiej polityki eksterminacji polskich elit na Kresach Wschodnich w czasie II wojny światowej. Tylko nielicznym zesłanym do dzisiejszego Kazachstanu udało się przeżyć i wrócić

do kraju, do domu.

Międzynarodowy Dzień Kombatanta (15 kwietnia) został ustanowiony w celu oddania hołdu wszystkim żołnierzom, partyzantom oraz cywilnym członkom ruchu oporu, którzy walczyli o wolność, suwerenność i niepodległość swoich państw. Kombatanci walką zbrojną, ale również poprzez tajne nauczanie, udzielanie schronienia, działania powstańcze czy pracę w strukturach administracyjnych Polski, z narażeniem życia działali na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej. To nie tylko chwila refleksji nad przeszłością, lecz także symbol ciągłości, dziedzictwa i nieprzerwanego łańcucha wartości, który łączy pokolenia żołnierzy.

W tym dniu niech pamięć o kombatantach jest żywa. Niech ich czyny nie gasną w świadomości kolejnych pokoleń.